

Express yourself!

Madonna

Војвођанска конвенција

Још 2004. године су Миленко Перовић и Павел Димоњи указали који су узроци опадања популарности војвођанског аутономашког покрета [1](#). Тада се видело и како су Срби у интелектуалном врху војвођанског аутономаштва неспособани да помену постојање дубоког раскола у покрету на новосадско и суботичко крило.

Ови проблеми су гурнути под тепих и заборављени. „Политика ћутања“ је довела до тога да на Трећој војвођанској конвенцији одсуствују представници ЛСВ и ЛДП. Уредно су били позвани, обећали организаторима да ће доћи, али се једноставно нису појавили [2](#)

. Игнорисање идеолошког врха новосадског аутономашког покрета, од стране

политичких нихилиста Београда и Новог Сада, показало се као трајно стање.

Трећа војвођанска конвенција је показала да интелектуални врх аутономаштва још увек размишља у категоријама „друштвеног договарања“ и „одумирања државе“, типичним за социјалистичко самоуправљање. Живан Берисављевић је подсетио учеснике на потребу новог историјског договора, а Слободан Будаков о потреби новог историјског договора државноправних ентитета

[3](#)

Конвенцији, одржаној у одсуству оперативних новосадских аутономаша је, међутим, присуствовао лидер војвођанских Мађара Иштван Пастор, који је први пут јавно формулисао овакав политички приоритет: „Наше чврсто опредељење је да нема општег интереса зарад којег бисмо се одрекли регионалног интереса“

[4](#)

. Поштено, али непрецизно. Који је то регионални интерес? Ако се мисли на Војводину, онда је то јасно. Међутим, ако се мисли на Севернобачки округ, или територије општина где војвођански Мађари чине компактнију већину, то није у интересу војвођанских Мађара ван овог округа. Уосталом, зар није др Тибор Варади, још почетком деведесетих, говорио о комбинацији локалне и персоналне аутономије као најбољем решењу за војвођанске Мађаре? Зар мађарска мањина у Србији нема неки властити „општи интерес“?

Темерински конгрес

Конгрес Савеза Војвођанских Мађара, који је управо одржан у Темерину, показао је

јавности крхкост тог савеза. Вођа СВМ, Иштан Пастор, изнео је у којој мери су „трпели разне уцене од коалиционих партнера (странке Пала Шандора и Андраша Агоштона)“ . На конгресу је јавности постао видљив сукоб лидера СВМ са значајним мађарским, али и другим војвођанским политичарима.

„Национални савет, односно председник Јожа Ласло је изневерио наша очекивања. Није бринуо о интересима мађарске заједнице, као члан Управног одбора и председник Националног савета који је оснивач листа 'Мађар со' није увео ред у ту новину, није образовао младе новинаре, већ се и даље пише свашта и, што је најважније, препустио је да Националним саветима координира Словакиња Ана Томанова Маканова, иако смо ми највећа, најобразованија, најкултурнија и најјача заједница од свих националних мањина у Србији“

[5](#)

Поред свега овога,
Иштван Пастор је оптужио Јожефа Касу за
„лични говор мржње“.

Са своје стране, Андраш Агоштон, лидер Демократског Савеза Војвођанских Мађара, уочио је једну стварну опасност за политичку самосталност по оне интересе мањина које се тичу само њих, а која постоји у Нацрту Статута АПВ: „сматрамо штетним да се у покрајинском парламенту установи Савет националних заједница, за који сматрамо да има улогу да контролише националне савете“

[6](#)

Ову чињеницу је Иштван Пастор превидео или није хтео да је види. Увођење тог олигархијског органа, који, противно Уставу Републике Србије и Закону о националним треба да стекне моћ мешања у надлежност Савета националних заједница, може веома нарушити односе новосадских покрајинских власти и националних заједница Војводине, ако би Статут Војводине био усвојен.

„У Мађарској ил' Угарској, или у сну ил` на јави“

Чак и да је истина како Тадић према Мађарима води политику „завади па владај“, он сигурно није одговоран за сукоб Иштвана Пастора са високим политичарима Мађарске. Пастор се раније није противио покушајима интернационализације питања Мађара у Војводини, сада је дошао у сукоб и са мађарском министарком спољних послова, Кингом

Генц.

Министарки Генц, која је директно поручила да „Мађарима у Војводини није потребна територијална аутономија“ , Пастор је одговорио да се непримерено „меша у унутрашње ствари“ војвођанских Мађара. Стварни сукоб, који се крије у позадини овога, много је озбиљнији. Војвођански Мађари су озлојеђени, пошто су вољом сународника на референдуму остали ускраћени за двојно држављанство у матичној Мађарској. Генцова је поручила војвођанским мађарским политичарима да би им „било много боље да се боре за либерализацију визног саобраћаја Србије и ЕУ, него што отварају питање двојног држављанства“

[7](#)

Председник ДСВМ, Андраш Агоштон, покушао је изнова да „интернационализује“ питање војвођанских Мађара упутивши председници мађарског Парламента Каталин Сали писмо у коме јој препоручује да Споразум о сарадњи српске скупштине и мађарског парламента услови доношењем новог Закона о националним мањинама и прописа о гарантованим местима представника мањина у републичкој и покрајинској скупштини. Салијева није одговорила Агоштону, али су га због писма напали Иштван Пастор и Јожеф Каса [8](#) , с којим Пастор није у сукобу.

Мађарска дипломатија је задњих година коректна према Србији. У овом тренутку, Мађарска се налази у неупоредиво већим финансијским проблемима него Србија, без обзира на нашу навику кукања како је „нама увек најгоре“. Мађарска треба да се задужи код митског „Запада“ са још преко 25 милијарди долара [9](#) , тек да би тим новцем покушала да избегне финансијски банкрот државе. Спекулације око обавезе

одустајања од сарадње са Газпромом, што наводно затева ММФ, званично су оповргнуте, али услови кредитног аранжмана нису објављени.

Приликом последње посете Србији, Мађарски премијер Ференц Ђурчањи је изјавио како је „сасвим задовољан Нацртом Статута АПВ“. Иако је Агоштон у праву да ће Савет националних заједница бити контролни орган Националних заједница, ни Ђурчањија то не брине, као ни остале мађарске политичаре.

Евронервоза због српске уставности

Без обзира на држање високох политичара Мађарске „тврда вера“ СВМ у Тадићева обећања, пољуљана је. На Трећој војвођанској конвенцији, Иштван Пастор је објавио и изненађујући став „За нас је Устав неприхватљив, што је и разумљиво, пошто даје недовољну аутономију Војводини, али је чудно што је неприхватљив и за оне који су га донели, па га све чешће крше“. Ово се може односити само на коалиционе партнере из ДС и Г 17. Остали, који су учествовали у доношењу устава нису више на власти. Пастору нису сметала бројна решења Нацрта Статута АПВ, којима се повређује принцип уставности и законитости, али се није сетио да је управо он дао подршку Уставу Србије, позвавши српске држављане мађарске народности да изађу на референдум којим је Устав усвојен. Иштван Пастор је сада, у смислу остваривања аутономије Војводине најавио нове „п

ритиске“,

отворено је поменуо и да

„нема усласка Србије у Европску унију док не реши своје унутрашње односе, а то су питање положаја Војводине, децентрализација и даља демократизација читавог друштва“

[10](#)

„Даља децентрализација“, која суштински значи „федерализацију“ Србије, врло личи на оно што је изјавио и Јелко Кацин, известилац европског парламента за Србију: „Ако Београд жели да користи помоћ коју ЕУ даје земљама кандидатима и чланицама, Србија мора да се регионализује“.

Та изјава је грубо мешање у унутрашње ствари Србије, али домаћа јавност је на то

давно оуглала. „

Судећи по ономе што се догађа са статутом Војводине, бојим се да свест о потреби за регионализацијом у Србији не постоји. Нема је не само у делу опозиције, него ни у врху владајуће коалиције, ни код људи који воде европске интеграције, а то ће следеће године за Србију бити најважнији задатак“.

Није спорно да нови статут треба да добије легитимацију да је у сагласности са Уставом, али се из Брисела све што се сада дешава види као непотребно одуговлачење које се користи за унутрашњополитичке потребе“

[11](#)

. Тврдње Јелка Кацина откривају „евронервозу“ због неверице да ће овај и овакав Нацрт Статута АПВ икад бити усвојен у Скупштини Србије.

Једнодневна опструкција скупштине Србије

Притисци посланика СВМ су били потпуно неефикасни и пропали су после једног дана опструкције Скупштине Србије. Условљавање српске Владе скупштинском већином, које је покушао Балинт Пастор, за један дан је обесмислио ЛДП, пруживши подршку Влади. Новим прописима о организацији судова, неколико спорних општина мађарске етничке већине, ипак неће бити седишта основних судова. Питања расподеле буџета и убрзаног усвајања Статута након политичке праксе два Пастора, сигурно су изазвале значајну резервисаност њихових београдских колега. Да ли би данас било претеривање ако би неко у ДС или Г 17 изјавио да су Балинт и Иштван Пастор користили свој положај у скупштинској већини ради политичког уцењивања?

После неуспешне опструкције, Иштван Пастор је, сасвим непотребно, почео нападе на коалициону политику партнера са којима је још увек у коалицији: „Судбина Статута зависиће од тога која ће струја превагнути унутар те странке, односно, да ли ће превагнути провојвођанска, која искрено жели да децентрализује Србију, или ће превагнути оне друге снаге које су централистичке“

[12](#)

Најзад, Иштван Пастор је први пут директно, путем телевизије, напао своје новосадске аутономашке partnere. „Зашто је ЛСВ толико допринела да се унакази војвођанско судство (...) то је дволично понашање које карактерише Лигу“

[3](#)

[1](#)

Затим је напао и коалиционе партнере из ДС рекавши: „ централистичке снаге унутар ДС-а, у суштини се не разликују од политичких снага које су доминирале деведесетих година прошлог века“

[14](#)

„Цар је наг“

Мађарским политичарима у Србији, требало је петнаест година да створе јединствену политичку заједницу. После низа аутоглова, Иштван Пастор је објавио како је „Статут Војводине талац односа унутар ДС-а“

[15](#)

Отворивши сукоб са мађарским политичарима у Војводини (не и са Јожефом Касом), сасвим непотребно је разоткрио размимоилажење од мађарске дипломатије, а затим и сукоб са коалиционим политичким партнерима у Србији редом, све до Тадића. Није ли неумесно да се политичар, који је јавно позвао грађане да гласају за Устав на референдуму, данас јавно противи том Уставу? Политичар који подржи коалициону владу у којој се налази Милошевићев СПС, сигурно не сме другог прозивати за повратак у деведесете.

Шефица мађарске дипломатије је војвођанским Мађарима директно поручила чиме треба да се баве и у којој држави је њихов интерес. Наравно, ради се о оној држави чији су држављани, а не оној чији држављани нису, што је и логично. Да додамо – њихов интерес је у оној држави чији спољни дуг је трипут нижи, а то је у овом случају Србија, и ако њена трава данас не изгледа тако сочно зелена као суседова.

Мађарској мањини је одавно требало политичко јединство, али јој сада треба лидер који ће умети оперативно да оствари њене интересе легитимном политичком трговином, независан, поуздани сарадник, који не „хвата на буку“, а развија добре односе са партнерима. Пастор је, за кратко време, показао способност брзоплетог уласка у сукоб са свим политичким факторима од којих зависе интереси војвођанских Мађара. У Србији смо одавно навикли да говоримо „Цар је го“. Сетиће се неко да каже „и наш ишпан [16](#) је го“.

За остваривање политичког јединства војвођанских мађара требало је 15 година

упорности и ауторитет Иштвана Пастора. Данас им треба лидер са визијом. Тешко да ће то у будућности бити Пастор, који је управо исказао своје крајње политичке могућности.

1. Ковачев, Душан, Војвођанско Аутономаштво на беспућу, 23. 4. 2008, <http://www.nspm.rs/politicki-zivot/vojvodjansko-autonomastvo-na-bespucu.html>

[
^
_]
]

2. Нико се није појавио из ЛСВ, а из ЛДП је изостао Ђорђе Ђукић који је најавио долазак. Марјанов, Е; Држава Војводина у федералној Србији, Грађ. Лист, 20. 12. 2008.

[
^
_]
]

3. Ib.

[
^
_]
]

4. Ib.

[
^
_]
]

5. Лакетић, М, Каса извређао мањине – конгрес СВМ у Темерину, Блиц 16. 11. 2008, <http://www.blic.rs/vojvodina.php?id=65701>

[
^
_]
]

6. Агоштон против споразума Тадић – Пастор, РТВ, 19. 11. 2008.

[
^
_]
]

7. Пастор – Генцова се меша у унутрашње ствари војвођанских Мађара, РТВ 12. 12. 2003;

http://www.rtv.rs/sr/vesti/vojvodina/vojvodina/2008_12_12/vest_101460.jsp

[
^
_]
]

8, Симић, Ј, Свађа преко Пеште, Вечерње новости, 17. 11. 2008;

<http://www.novosti.rs/code/navigate.php?Id=1&status=jedna&vest=132377&datum=2008-11-18>

[8](#)
[

^

] 9. „На скупу није било речи о величини пакета стране финансијске помоћи, али је у Вашингтону ноћас објављено да ће Мађарској, вероватно већ у новембру, бити одобрена 25,1 милијарда долара кредита: 15,7 од ММФ-а, 8,1 од Европске уније и 1,3 милијарда долара од Светске банке“. Кредит и мере штедње у Мађарској, Бизнис Новине, 29. 10. 2008;

<http://www.naslovi.net/2008-10-29/biznis-novine/kredit-i-mere-stednje-u-madjarskoj/887311>

[

^

]

10. Пастор - Критике на рачун Устава, Б 92,

http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2008&mm=12&dd=20&nav_id=335444

[

^

]

11. Србија да се регионализује ако хоће да користи помоћ ЕУ, Мегафонија, 22. 12. 2008;

<http://www.megafonija.com/vesti.php?category=vesti&id=57519>

[

^

]

12. Пастор – Статут Војводине зависи од односа у ДС-у, РТВ, 23. 12. 2008;

http://www.rtv.rs/sr/vesti/vojvodina/vojvodina/2008_12_23/vest_103608.jsp

[

^

]

13. Емисија Сигнали, РТВ, 23. 12. 2008.

[

^

]

14. Пастор: Статут Војводине талац односа унутар ДС-а, Данас, 23. 12. 2008.

[

^

]

15. Ib.

[

^

]

16. Ишпан = Домууправитељ.

Војвођанска зимска пасторала

Пише: Душан Ковачев

четвртак, 25 децембар 2008 22:48

[
[^](#)
-
]